

Het boek van OERRR

Boordevol weetjes en uitjes in de natuur
voor alle kinderen en gezinnen die buiten
op avontuur willen

OERRR

Het boek van **OERRR**

Boordevol weetjes en uitjes in de natuur
voor alle kinderen en gezinnen die buiten
op avontuur willen

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

INHOUD

Lekker naar buiten!	6
Colofon	128

Speelnatuur

Ga op ontdekking in de Speelnatuur van OERRR; 17 unieke locaties waar je de natuur kunt ruiken, voelen en proeven. Een uitje voor het hele gezin.

Eiland Tiengemeten	8
Oisterwijk	18
Schiermonnikoog	28
Texel	32
Orveltermarke	33
Bergherbos	42
Landgoed Haarzuilens	52
Dwingelderveld	62
Oud Reemst	66
Kardinge	67
De Wieden	74
's-Graveland	84
Hompesche Molen	94
Oud Groevenbeek	98
Erve de Pas	99
Belevenisboerderij Schieveen	106
De Slotplaats	116

Naar buiten

Beleef leuke buitenavonturen zoals 'Spot een mot', 'De slakkenrace' of een heuse 'Natuurbingo'.

Begraaf je onderbroek	12
Voel een molshoop	22
Vuur maken zonder lucifers	36
Spot een mot	46
Maak je eigen pijl-en-boog	56
Jut een strand	68
De slakkenrace	78
Ga op keversafari	88
Zet zelf een speurtocht uit	100
Speel natuurbingo	110
Spiegel een paddenstoel	120

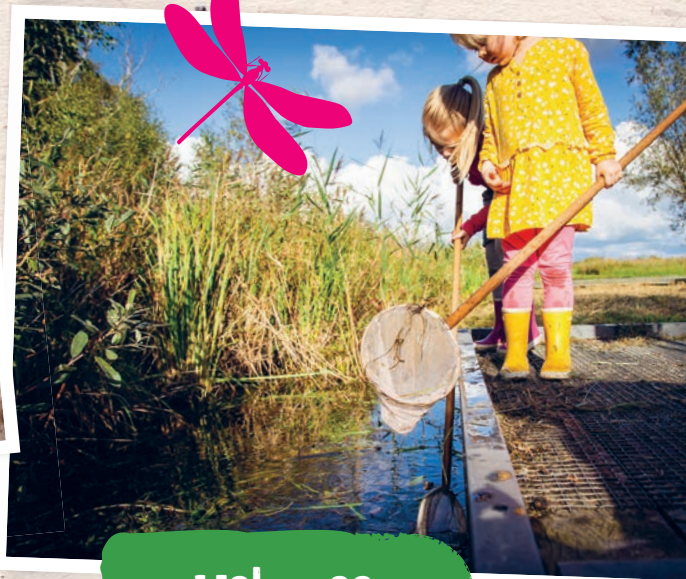

Maken

Maak allerlei prachtige creaties van veren, bladeren, takken en andere natuurschatten.

Kastanjes beschilderen	14
Zonnewijzer	24
Knutsel je eigen kerstversiering	38
Maak van een dennenappel een vogelsnack	48
Natuurmandala maken	58
Zelf stempels maken	70
Vries een bijenijse in	80
Zelf kaarsen maken	90
Maak een mini-moestuin	102
Maak een mini-museum	112
Maak een dierenmasker	122

Help mee

Ontdek hoe je de natuur en de dieren kunt helpen. Egels, bijen, vogels... ze kunnen allemaal wel wat hulp gebruiken.

Lekkere vogelsnack	16
Insectenhotel	26
Graaf een gieter in	40
Stek een boom of plant	50
Wintervogelsnacks	60
Vogelhuisje maken	72
Bloembommetjes maken	82
Maak een egelparadijs	92
Maak het maai-me-nietje van OERRR	104
Leg een vijvertje aan	114
Lang leve de regenworm	124

Lekker naar buiten!

Rennen, springen, rollen in het gras, klimmen in een boom – dit zijn momenten van puur geluk. Wat ons betreft beleven kinderen dit iedere dag. Júíst de kinderen die nu kind zijn, want buitenspelen maakt ze blij, sterk en gezond. Kinderen hebben de natuur nodig, en verrassend misschien; de natuur in Nederland heeft ook kinderen nodig. Want wie op jonge leeftijd de natuur in het hart sluit, wil er later ook graag voor zorgen. Daarom willen wij met OERRR, het jeugdprogramma van Natuurmonumenten, alle kinderen in Nederland de natuur laten

Buitenspelen maakt ze blij, sterk en gezond

ontdekken en onvergetelijke avonturen laten beleven. Dat begint met naar buiten gaan, want buiten is OERRR.

OERRR is een magisch moment in de natuur. De paardenbloem tussen de tegels, de krioelbeestjes onder de boomstronk en met je blote voeten door het gras lopen. Het verwondert en inspireert. Het is de plek waar kinderen eindeloos kunnen spelen zonder regels. Waar ze hun energie en fantasie kwijt kunnen.

Het boek van OERRR is een lokroep van de natuur en staat bomvol leuke ideeën, tips en inspiratie om naar buiten te gaan en het

avontuur aan te gaan. Om in die boom te klimmen, modder op je zus te smeren, een spannende speurtocht te bedenken, de natuur in je eigen omgeving te helpen of langs te komen in Speelnatuur van OERRR. Het is het begin van een ontdekkingstocht die een leven lang duurt. Want de natuur is nooit hetzelfde en altijd bijzonder.

Ga naar buiten, het avontuur lonkt!

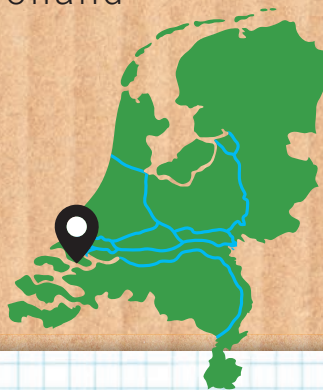

1

Speelnatuur van OERRR

EILAND TIENGEMETEN

Provincie: Zuid-Holland

Bezoekersinformatie

 Tiengemeten 19, 3284 BE Zuid-Beijerland (ZH)

 Parkeerplaats Tiengemeten

 Open van 1 mei t/m 30 september, kijk op de website voor actuele tijden

€ Toegang: afhankelijk van wel/niet lid tussen de €2 en €6, tickets zijn online te bestellen
Pont: afhankelijk van wel/niet lid tussen de €2 en €6, tickets alleen online te bestellen

 Er zijn halfverharde paden, een strandrolstoel is te leen bij het bezoekerscentrum en er is een verschoonplek (0-12 jaar)

 (Rolstoeltoegankelijke) toiletten douches en kleedhokjes aanwezig

 Bezoekerscentrum Tiengemeten
www.natuurmonumenten.nl/bezoekerscentrum-tiengemeten

 Een hele dag speelplezier

WAT KUN JE ALLEMAAL DOEN?

Speelnatuur Tiengemeten is een natuurlijke speelplek van bijna negen voetbalvelden groot. Voldoende ruimte dus om te ravotten, hutten en vloten te bouwen en in bomen te klimmen. Je kunt er ook lekker spelen met zand en water, glijden van de modderglijbaan en bloemen plukken. Voor de kleintjes is er een veilig Ukkie-eiland. Kortom, Speelnatuur Tiengemeten is een ruige dag uit voor het hele gezin! Tip: neem schone kleren en een handdoek mee naar het eiland.

- > vloten bouwen
- > glijden van de modderglijbaan
- > spelen met zand en water
- > klimmen in een boom
- > een hut bouwen
- > picknicken

NOG MEER TE DOEN

Op Tiengemeten is veel te zien: van drassige moerassen tot weides vol bloemen. Vissen, vogels, bevers en andere dieren voelen zich hier helemaal thuis! De bever heeft hier zelfs al verschillende burchten gebouwd. Ga op zoek naar de sporen van dit prachtige dier en wandel de beverroute van 4,5 km. Dit wandelavontuur begint en eindigt bij het Bezoekerscentrum Tiengemeten.

OERRR

TIP VAN OERRR

Haren in de wind: ontdek het eiland per fiets! Fietsen zijn te huren bij het bezoekerscentrum. Fiets je liever op je eigen fiets? Deze mag gratis mee op de pont.

**Bouw je eigen
glijbaan!**

Leuk in de Z MER!

BEGRAAF JE ONDERBROEK

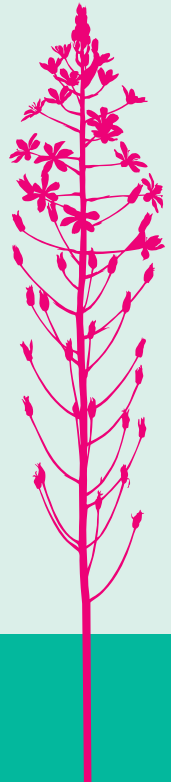
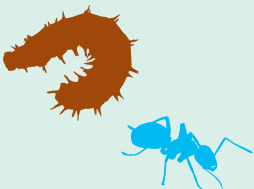
Bloemen en planten groeien het best op gezonde grond. Wil je weten hoe de grond in jullie tuin eraan toe is? Dan kun je dat heel makkelijk zelf testen met iets dat lang niet altijd naar bloemetjes ruikt, namelijk... je onderbroek!

HOE WERKT DAT?

Pak een onderbroek uit je kast en check of het 100% katoen is. Begraaf hem ongeveer 20 cm onder de grond. Markeer de plek, bijvoorbeeld met een vlaggetje. Wacht 2 maanden en graaf de onderbroek weer op.

EN DAN?

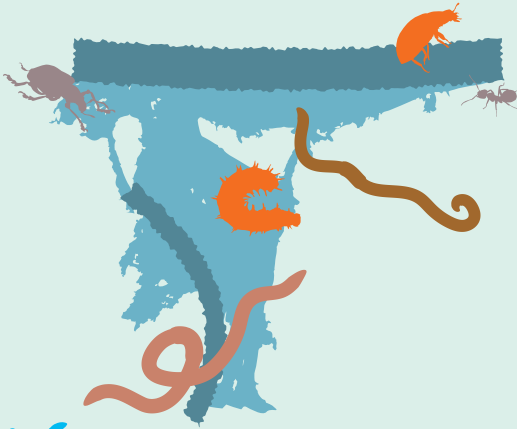
Is je onderbroek nog heel? Dan kun je hem wassen en weer dragen, maar dan is jullie grond duidelijk toe aan een opfrisbeurt. Is er alleen nog een rand van elastiek over? Dan hebben regenwormen en andere kriebelbeestjes je onderbroek opgegeten. Goed nieuws! Hoe meer er leeft onder de grond, hoe meer er groeit boven de grond.

Na 1 dag

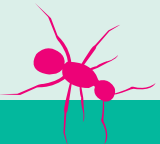
Na 2 maanden

OERRR

TIP VAN OERRR

Is het heel erg droog in je tuin? Leg tussen de planten een laag houtsnippers of gemaaid gras. De bodem blijft zo langer vochtig.

Maken

Mooi voor op
de herfsttafel!

KASTANJES BESCHILDEREN

Heb jij al mooie kastanjes gevonden dit jaar? Maak er echte herfstschatten van met deze knutsel tip.

WAT HEB JE NODIG?

- Een handjevol kastanjes. Heb je geen kastanjes? Andere mooie vondsten zoals eikels of mooie bladeren kunnen natuurlijk ook.
- Witte verf en een dun penseeltje. Je kunt ook een witte fineliner gebruiken. Of kies juist voor een verzameling van bonte kleuren!

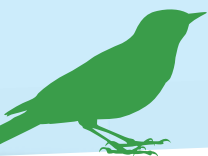
HOE MAAK JE HET?

- Bedenk een mooi patroon en zet dit met je penseel of fineliner op de kastanje. Alles mag! Streepjes, bolletjes, kringen, driehoeken. Wat voor moois kun jij bedenken?
- Laat ze even drogen en leg ze op een mooi plekje neer. Nog leuker: maak een herfsttafel van alle herfstschatten die je hebt gevonden!

Leuk in de WINTER!

LEKKERE VOGELSNAACK

Maak een prachtige taart voor de vogels. De basis is simpel, maar je kunt 'm zo uitgebreid maken als je zelf wilt. We geven tips hoe je 'm kunt versieren.

RECEPT VOGELTAART

- Bekleed een taartvorm met folie.
- Smelt een kilo plantaardig frituurvet en laat het daarna weer iets afkoelen.
- Voeg vogelzaad aan het vet toe tot er een mooie substantie ontstaat.
- Voeg krenten, rozijnen, appel, havermout of een kleingesneden boterham toe.
- Roer deze brij regelmatig tot het helemaal is afgekoeld.
- Giet het in de vorm.
- Versier de bovenkant met pinda's, gedroogde sinaasappel, noten (rauw en ongezouten), popcorn (niet gezoet of gezouten), cranberries en zonnebloempitten.
- Laat de vogeltaart een dag opstijven

Zo'n taart is
ook héél leuk
om cadeau te
geven!

OERRR

TIP VAN OERRR

Nu je zo'n lekker snack hebt
gemaakt zijn er vast meer vogels
in de tuin te vinden. Speel dan
eens samen de tuinvogelbingo.
Scan de QR-code en download
de bingokaart!

Zet de taart op een plek waar je hem vanuit je huis goed kunt zien. Dan kun je goed naar de smikkelende vogeltjes kijken. Voor een extra grote taart kun je een grote en een kleine bakvorm gebruiken. Plaats de inhoud van de kleine vorm (als het is uitgehard) op de inhoud van de grote vorm. Of gebruik een (siliconen) tulbandvorm. Wil je de taart cadeau geven? Plaats 'm dan op een houten plank of een bord.

Ga naar buiten,
het avontuur
lonkt!

Wie wordt er nou niet blij van buitenspelen? Lekker ravotten, in de modder wroeten, natuurschatten zoeken... Daar komt *Het boek van OERRR* goed bij van pas! Dit inspirerende boek staat namelijk boordevol tips, weetjes en ideeën voor kinderen om heerlijke avonturen in de natuur te beleven. Perfect voor het hele gezin!

Speelnatuur

Ga op ontdekking in de Speelnatuur van OERRR; 17 locaties waar je de natuur kunt ruiken, voelen en proeven.

Naar buiten

Beleef leuke buitenavonturen, zoals 'Spot een mot', 'De slakkenrace' of een heuse 'Natuurbingo'.

Maken

Maak allerlei prachtige creaties van veren, bladeren, takken en andere natuurschatten.

Help mee

Ontdek hoe je de natuur en de dieren kunt helpen. Egels, bijen, vogels... ze kunnen allemaal wel wat hulp gebruiken.

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
MOS**

NUR 410
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

OERRR is een initiatief van

Natuurmonumenten

OVER OERRR

OERRR is het jeugdprogramma van Natuurmonumenten. Samen met OERRR ontdekken alle kinderen in Nederland de natuur en beleven ze onvergetelijke avonturen. Dat begint met naar buiten gaan, want buiten is OERRR.

